

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE EĞİTİM GÖREN ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN OKUMA MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF READING MOTIVATIONS OF SPECIAL TALENTED STUDENTS EDUCATED IN SCIENCE AND ART CENTERS

Osman ASLAN

Millî Eğitim Bakanlığı, Turhal Bilim ve Sanat Merkezi
oaslan5858@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0909-7043

Rabia YILAR

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
rabia.yilar@atauni.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9717-8360

Hamdi KARAMAN

Millî Eğitim Bakanlığı, Patnos Gençali İlkokulu
hamdi.karaman@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-6782-4691

ÖZET

Geliş Tarihi:

17.11.2021

Kabul Tarihi:

27.03.2022

Yayın Tarihi:

31.03.2022

Anahtar Kelimeler

Özel Yetenekliler

Okuma

Motivasyon

Üstün Yetenekliler

Keywords

Special Talents

Reading

Motivation

Gifted

Bu çalışmanın temel amacı, özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının belirlenmesidir. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılandırılan bu çalışmanın araştırma deseni ise tarama modelidir. Araştırma verileri Tokat ve Turhal ilçesinde eğitime devam eden öğrencilerinden elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitime devam eden 61 özel yetenekli öğrenciler ile normal ilkokullarda eğitime devam eden 59 ortalama yeteneğe sahip ilkokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Veriler öğrencilerinden 'Okuma Motivasyonu' ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Ölçeğin Alpha güvenirlik katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeklerden elde edilen veriler JAMOVI 1.8.1 ve SPSS 22 programları kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Man Whitney U testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin okuma motivasyonlarının, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca özel yetenekli çocukların okuma motivasyonlarının ortalama yeteneğe sahip çocuklara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

The main purpose of this study is to determine the reading motivation of gifted students. The research design of this study, which was structured using the quantitative research method, is the scanning model. The research data were obtained from the students who continue their education in Tokat and Turhal districts. The study group of the research consists of 61 gifted students who continue their education in Science and Art Centers and 59 students with average talent who continue their education in normal primary schools. The data were obtained from the students using the 'Motivation to Read' scale. Alpha reliability coefficient of the scale was calculated as .93.

The data obtained from the scales were analyzed using JAMOVI 1.8.1 and SPSS 22 programs. As a result of the normality tests, it was determined that the data were not normally distributed. Therefore, the Man Whitney U test was used in the analysis of the data. As a result of the research, it was determined that the reading motivation of the female students who were diagnosed as gifted was higher than the male students. In addition, it has been observed that the reading motivation of gifted children is higher than that of children with average talent.

DOI: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/newsosbilen/article/1025057>

Atf/Cite as: Aslan, O., Yılar, R. ve Karaman, H. (2022). Bilim ve sanat merkezlerinde eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının incelenmesi. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(1),434-447.

Giriş

Üstün yetenekli bireyler gerek akademik gerekse diğer alanlarda yaşlarına göre daha yüksek performans gösteren kişiler olarak tanımlanır (Worrell vd., 2019). Öğrencilerin bu yetenekleri yalnızca zekâ düzeyleri ile sınırlanmayacak kadar çok boyutludur. Literatür incelendiğinde yaşlarına göre üstün ve çok boyutlu performans gösteren bu çocukların farklı kavramlarla nitelendirildiği görülmektedir. Bazı çalışmalarda 'üstün yetenekli' tabirinin kullanıldığı (Çitil & Ataman, 2018; Dağlıoğlu, 2010; Demirkaya, Orhan, & Bozan, 2021; Karakuş, 2010; Özbay, 2013), bazı çalışmalarda 'özel yetenekli' kavramı ile nitelendirildiği (Aşık & Zelyurt, 2021; Ayvası vd., 2021; Tokmak vd., 2021), kimi çalışmalarda 'üstün zekalı' kavramı ile ifade edildiği (Çetinkaya & İnci, 2019; Dümenci, Gürsoy, & Aral, 2017; Turgut, Öztürk, & Eş, 2016) ve bazı çalışmalarda ise 'üstün yetenekli' ve 'üstün zekalı' kavramının birbirinden ayırt edilerek kullanıldığı (Çal, 2019; İnnalı, 2017; Özarslan, 2019) görülmektedir. Bu çalışmada ise 'üstün yetenek' kavramı ile aynı anlama gelecek ve daha az kategorize edeceği düşünülen 'özel yetenek' kavramı kullanılmıştır (Bilgiç vd., 2021). Özel yetenekli tanısı almayan ve normal okullarda eğitim gören öğrenciler ise 'ortalama yeteneğe sahip öğrenciler' olarak ifade edilmiştir.

Özel yetenekli çocukları akranlarından ayırt edilebilecek zihinsel, fiziksel ve sosyal- duygusal anlamda farklı özellikleri vardır (MEB, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2019). Özel yetenekli öğrencileri ortalama yeteneğe sahip bireylerden ayıracak her ne kadar fiziksel farklılıklar olsa da bu farklılıkların tüm özel yeteneklilerde belirgin olmadığı düşünülebilir. Ancak özel yetenekli öğrencileri akranlarından ayıran en önemli özelliklerinden birisi zihinsel gelişimleridir (Çitil & Ataman, 2018). Özel yetenekli öğrenciler, doymak bilmeyen bilgi açlığı gösterirler, erken konuşabilir, dili etkili kullanabilirler, bilgiyi kolay transfer eder, ilgi alanları çeşitlilik gösterebilir, sorumluluk duyguları gelişmiş ve okumaya erken yaşlarda ilgi duyabilirler (Özkan, 2013). Bu yüzden ki, özel yetenekli bireylerin erken yaşta ve genellikle okula başlamadan önce okumayı öğrendikleri yaygın olarak kabul edilmektedir (Bonds & Bonds, 1983; Cooter & Alexander, 1984; Wood, 2006). Özel yetenekli bireyleri erken yaşlarda okumayı öğrenmeye iten güçlerden biriside okumaya karşı merak, güdülenme dürtüleri ve motivasyon düzeyleri olabilir.

Özel yetenekli olarak tanımlanan çocukların ve yetişkinlerin motivasyonel özelliklerini araştıran çok sayıda araştırma vardır (Clinkenbeard, 2012). Üstün yetenekli öğrenciyi, ortalama yeteneklere sahip akranlarından ayırabilecek önemli boyutlardan birisi de 'motivasyon' olabilir. Hatta Robinson ve Clinkenbeard (1998) üstün zekalılar ile ilgili çalışmaların bireysel farklılıklarla ilişkili olduğunu, zekâ ve yaratıcılığın yanında motivasyonun da bu farklılıklarda belirleyici olduğunu ifade etmektedir. Motivasyon, amaca yönelik aktivitenin başlatıldığı ve sürdürüldüğü bir süreçtir (Schunk vd., 2008). Motivasyon, bireyin bir işi yapıp yapmama kararını etkileyen, işe başlamak için bireyi harekete geçiren güdülerdir. Okuma motivasyonu ise çok boyutludur ve 'bireyin okumaya yönelik inançlarından, okumaya yönelik tutumlarından ve hedeflerinden kaynaklanan okuma dürtüsünü' yansıtır (Conradi vd., 2014).

Öğrenme ile yazılı metin arasında çok güçlü bir bağ bulunduğundan, okuma yeterliliği akademik başarının önemli bir ön koşulu gibi görünmektedir (Schiefele vd., 2012). Bu yüzden eğitim sistemlerinde öğrencilerden ilk beklenen akademik başarılarından biri de okuma- yazma başarısıdır. Yapılan araştırmalar, öğrenci motivasyonunun başarılı okumada önemli bir faktör olduğunu doğrulamaktadır (Gambrell & Marinak, 2009). Ayrıca motivasyonunun, öğrencilerin okuma miktarlarını etkilediği ve dolayısıyla okuma yeterliliğinin gelişimini kolaylaştırması sebebi ile okuma için özel bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir (Mol & Bus, 2011; Wigfield & Guthrie, 1997).

Genellikle erken yaşlarda okumaya başlayan özel yetenekli çocukların okuma motivasyonları ise merak konusu olmaktadır. Ayrıca motivasyonun temelde özel yetenekli bireyleri ayırt edici bir özellik olduğu düşünüldüğünde, okuma motivasyonunun ne derece ayırt edici olduğu çözülmesi beklenen bir soru olarak görülebilir. Bu yüzden araştırmanın temel gerekçesini okumaya erken yaşlarda ilgi gösteren özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları oluşturmaktadır. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılandırılan araştırmanın en temel amacı da bu gerekçe etrafında şekillendirilmiştir. Araştırma gerekçesine bağlı kalınan bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin ortalama yeteneğe sahip akranlarına göre okuma motivasyonu düzeylerini belirlemek ve özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okuma alışkanlıklarının arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma Problemi

Araştırmanın temel problemi ‘Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitime devam eden özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonu düzeyi nedir?’ sorusuna cevap aramaktır. Bu soru etrafında aşağıda belirtilen alt problemlerde incelenecektir.

Alt Problemler

1. Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrenciler arasında okuma motivasyonu düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
2. Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile sınıf düzeyleri değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
4. Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile düzenli kitap okuma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

Yöntem

Özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının araştırıldığı bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile yapılandırılmıştır. Nicel araştırma yöntemi, değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyerek nesnel teorileri test etmeye çalışan bir yaklaşımdır (Creswell & Creswell, 2017). Nicel araştırmanın genel amacı, mevcut koşulları tanımlamak, ilişkileri araştırmak, neden ve etkileri inceleyerek ilgilenilen fenomenleri açıklamak, tahmin veya kontrol etmek için verileri toplamak ve analiz etmektir (Haviz & Maris, 2018). Geçerli bir şekilde toplanan nicel veriler, araştırmanın güvenilirliğini artırmak için sayısal olarak ifade edilebilir ve istatistiksel olarak test edilebilir olmalıdır (Suwamaru, 2016). Sayısal olarak ifade edilebilen ve nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama çalışmalarında ise amaç, kişilerin görüşlerini betimlemek, var olan durumları net olarak ortaya çıkarmaktır (Büyüköztürk vd., 2014). Bu çalışma ile birlikte özel yetenekli bireylerin okuma motivasyonları ortaya çıkarılacak ve ortalama yeteneğe sahip diğer öğrencilerle karşılaştırılarak ilişki düzeylerine bakılacaktır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada verilerin çalışma grubundan toplanabilmesi için Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurulunun 21/10/2021 tarih ve 11 sayılı kararı ile ‘Etik Kurul İzni’ alınmıştır. Verilerin öğrencilerden toplanabilmesi için de Turhal İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’nden 14.09.2021 tarih ve 86302140-605.01-31891056 sayılı kararlı veri toplama izni alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin formu doldurmaları için ‘Veli Onamı’ da alınmıştır. Veri toplamak teorik bir yapının daha iyi anlaşılmasını sağladığından dolayı oldukça önemlidir (Bernard, 2002). Bu çalışmada da veriler özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonu düzeylerinin daha iyi anlaşılabilmesi için toplanmıştır. Araştırmanın verileri Tokat ve Turhal’da ilköğretim eğitimine devam eden öğrencilerden elde edilmiştir. Çalışma grubu oluşturulurken de amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniğinde katılımcılar, sahip olduğu nitelikler nedeniyle kasıtlı olarak seçilmektedir (Etikan vd., 2016). Bu sebepten veriler, amaçlı örnekleme yöntemine uygun olarak ilköğretim üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden özel yetenek tanısı almış Bilim ve Sanat Merkezi öğrencileri ile normal eğitime devam eden ve ortalama yeteneğe sahip öğrencilerden elde edilmiştir. Araştırma için toplam 120 öğrenciden veri toplanmış olup, Tablo 1’de çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmada Yer Alan Öğrenci Sayıları

GRUPLAR	Özel Yetenekli		Ortalama Yetenekli		
	N	%	N	%	
Sınıf	3.Sınıf	29	24,2	30	25,0
	4.Sınıf	32	26,6	29	24,2
	Toplam	61	50,8	59	49,2
Cinsiyet	Kız	29	24,2	29	24,2
	Erkek	32	26,6	30	25,0
	Toplam	61	50,8	59	49,2

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılanların %50,8(N=61)'i özel yetenekli öğrencilerden, %49,2(N=59)'si ise ortalama yeteneğe sahip öğrencilerden oluşmaktadır. Yine bu öğrencilerin %50,8(N=61)'i kız, %49,2(N=59)'si ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nicel araştırmalarda, araştırma sorularını yanıtlamak için temel olarak iki yaklaşım bulunmaktadır; bunlar birincisi olguların müdahale olmaksızın gözlemlenerek 'tanımlanması' diğeri ise etkiyi gözlemlemek için olguların 'deneylerle' manipüle edilmesidir (Botti & Endacott, 2005). Bu araştırmada da olguların tanımlanabilmesi için veriler Yıldız (2010) tarafından geliştirilen 'Okuma Motivasyonu Ölçeği' kullanılarak elde edilmiştir. Toplam 21 maddeden oluşan okuma motivasyonu ölçeği, içsel ve dışsal motivasyon olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek uyarlaması esnasında üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin de çalışmada yer alması sebebi ile tekrardan geçerlik çalışması yapılmasına gerek duyulmamıştır. Ancak araştırmada elde edilen verilere yönelik Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı hesaplanmış ve ölçek güvenirliği 0,93 bulunmuştur. Bu sonuç ile ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

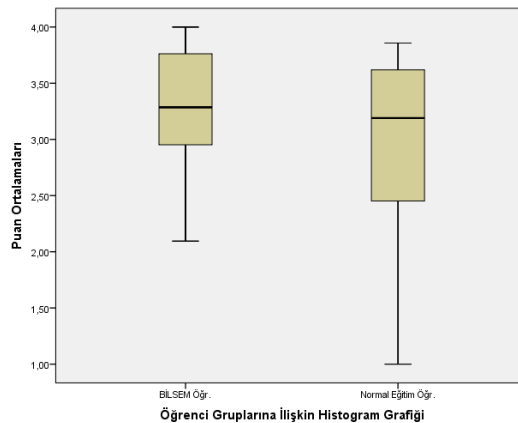
Öğrencilerden elde edilen veriler JAMOVI 1.8.1 ve SPSS 22 programlarına yüklenerek analiz edilebilir hale dönüştürülmüştür. Verilerin analizine başlanmadan önce normal dağılıp gösterip göstermediğine ilişkin olarak normallik testi (Kolmogorov Smirnov), çarpıklık-basıklık değeri, varyansların homojenliği (Levene Testi) ve histogram grafiğine bakılıp yorumlanmıştır. Tablo 2'de verilerin normallik testi, çarpıklık ve basıklık değerleri ile Levene Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Verilerin Normalliğine İlişkin Uygulanan Testler

Grup	N	Kolmogorov-Smirnov	Çarpıklık	Basıklık	Levene Testi
Özel Yetenekli Öğrenciler	61	.084	-.347	-.506	.001
Ortalama Yetenekli Öğrenciler	59	.008	-.753	-.119	

Tablo 2 incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin normallik testi 0,084, normal yeteneğe sahip öğrencilerin normallik testi sonucu 0,008 bulunmuştur. Özel yetenekli öğrencilerin çarpıklık değeri -.347 çıkarken, basıklık değeri ise -.506 bulunmuştur. Yine ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin çarpıklık değeri -.753 bulunurken, basıklık değeri ise -.119 bulunmuştur. Özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yetenekli öğrencilerin varyanslarının homojenliği (Levene Testi) ise .001 düzeyinde anlamlı çıkmıştır.

Araştırma verilerine yönelik normallik varsayımlarını test etmek için histogram grafiklerine de bakılmıştır. Özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin verilerine yönelik histogram grafiği Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Verilerin Dağılımına İlişkin Histogram Grafiği

Tablo 2 ve Şekil 1 incelendiğinde verilerin normal dağılım göstermediği yorumu yapılabilir. Bu sebepten verilerin analizlerinde Man Whitney-U testi uygulanmıştır. Analizler sonucunda istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunması durumunda, farkın etki büyüklükleri ise Cohen d değeri ile hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü değeri

0,2'den küçük olması durumunda 'Zayıf Etki', 0,2 ile 0,8 arasında olması durumunda 'Orta Etki', 0,8'den büyük olması durumunda ise 'Kuvvetli Etki' olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Kılıç, 2014).

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırmaya katılan öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin bilgilere, özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin okuma motivasyonlarına ilişkin farklara, özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okuma alışkanlığı değişkenlerine göre anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin veriler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. Grupların Kitap Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Veriler

Değişkenler		Özel Yetenekli		Ortalama yetenekli	
		N	%	N	%
Düzenli Kitap Okurum.	Evet	38	62,3	43	72,9
	Hayır	23	37,7	16	27,1
Toplam		61	100	59	100
Günlük Ortalama Kitap Okuma Süresi	Hiç Okumuyorum	1	1,6	13	22,0
	1-15 dk.	13	21,3	20	33,9
	16-30 dk.	23	37,7	16	27,1
	31-60 dk	20	32,8	6	10,2
	60 dk ve üzeri	4	6,6	4	6,8
Toplam		61	100	59	100

Tablo 3 incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin %62,3 (N=38)'ü her gün düzenli olarak kitap okuduğunu ifade ederken, ortalama yeteneğe sahip öğrencilerinin %72,9 (N=43)'ü günlük düzenli olarak kitap okuduğunu belirtmişlerdir.

Yine özel yetenekli öğrencilerin %1,6 (N=1)'sı hiç kitap okumadığını, ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin ise %22,0 (N=13)'ü hiç kitap okumadığını belirtmiştir. Özel yetenekli öğrencilerinin günlük kitap okuma süreleri 16-30 dakika ile 31-60 dakika arasında yoğunlaşırken, ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin günlük kitap okuma süreleri ise 1-15 dakika ile 16-30 dakika arasında yoğunlaşmaktadır.

Özel Yetenekli Öğrenciler ile Ortalama Yeteneğe Sahip Öğrencilerin Okuma Motivasyonlarına İlişkin Bulgular

Özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin okuma motivasyonu ölçeğine vermiş oldukları yanıtların tüm ölçek ve ölçeğin alt boyutlarına yönelik betimsel sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Özel Yetenekli Öğrenciler ile Ortalama Yeteneğe Sahip Öğrencilerin Okuma Motivasyonu Puan Ortalamaları

Değişken	Grup	N	X	Mod	Medyan	Max.	Min.	ss
Toplam Motivasyon	Özel Yetenekli	61	3,32	3,81	3,29	2,10	4,00	.45
	Ortalama Yetenekli	59	2,99	3,81	3,19	1,00	3,86	.73
İçsel Motivasyon	Özel Yetenekli	61	3,40	4,00	3,43	4,00	2,14	.48
	Ortalama Yetenekli	59	2,89	3,00	3,00	4,00	1,00	.73
Dışsal Motivasyon	Özel Yetenekli	61	3,27	3,00	3,21	4,00	2,00	.50
	Ortalama Yetenekli	59	3,04	3,86	3,29	4,00	1,00	.77

Tablo 4 incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puan ortalamaları (X=3,40), ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puan ortalamalarından (X=2,89) daha yüksek olduğu görülmektedir. Aynı şekilde özel yetenekli öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puan ortalamaları

($X=3,37$) ile toplam okuma motivasyonu puan ortalamaları ($X=3,32$), ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin hem dışsal okuma motivasyonu puan ortalamalarından ($X=3,04$) hem de toplam okuma motivasyonu puan ortalamalarından ($X=2,99$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitime devam eden özel yetenekli öğrencilerin grup içi puan ortalamaları karşılaştırıldığında ise içsel okuma motivasyonu puan ortalamaları ($X=3,40$), hem dışsal okuma motivasyonu puan ortalamalarından ($X=3,27$) hem de toplam okuma motivasyonu puan ortalamalarından ($X=3,32$) oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin okuma motivasyonları arasındaki ilişki durumları Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Öğrenciler arasındaki okuma motivasyonuna yönelik analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 4. Özel Yetenekli Öğrenciler ile Ortalama Yeteneğe Sahip Öğrencilerin Okuma Motivasyonu Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p	d
Toplam Motivasyon	Özel Yetenekli	61	67,22	4100,5	1390	-2,154	.02	.54
	Ortalama Yetenekli	59	53,55	3159,5				
İçsel Motivasyon	Özel Yetenekli	61	73,14	4461,5	1029	-4,061	.00	.84
	Ortalama Yetenekli	59	47,43	2798,5				
Dışsal Motivasyon	Özel Yetenekli	61	64,16	3914,0	1576	-1,175	.24	.35
	Ortalama Yetenekli	59	56,71	3346,0				

Tablo 5 incelendiğinde, Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (67,22) ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (53,55) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [$U= 1390, p<.05$]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın özel yetenekli öğrencilerin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında 'orta düzeyde etki' olduğu ifade edilebilir ($d=.54$).

Özel yetenekli öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (73,14) ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (47,43) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [$U= 1029, p<.05$]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın özel yetenekli öğrencilerin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında 'yüksek düzeyde etki' olduğu ifade edilebilir ($d=.84$).

Son olarak özel yetenekli öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (64,16) ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (56,71) arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir [$U= 1576, p>.05$].

Özel Yetenekli Öğrencilerin Okuma Motivasyonu Puan Ortalamaları ile Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Düzenli Kitap Okuma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Araştırmada özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 5. Özel Yetenekli Kız öğrenciler ile Erkek Öğrencilerin Okuma Motivasyonu Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p	d
	Kız	29	38,83	1126,5	237,0	-3,28	.00	.93

Toplam	Erkek	32	23,91	765,0				
Motivasyon	Kız	29	39,78	1153,5				
İçsel Motivasyon	Erkek	32	23,05	737,5	209,5	-3,70	.00	1.08
	Kız	29	37,40	1084,5				
Dışsal Motivasyon	Erkek	32	25,20	806,5	278,5	-2,69	.01	.74

Tablo 6 incelendiğinde, Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli kız öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (38,83) ile erkek öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (23,91) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 237, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın kız öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘yüksek düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.93).

Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli kız öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (39,78) ile erkek öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (23,05) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 209,5, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında da bu farklılığın kız öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farka ilişkin etki büyüklüğüne bakıldığında oldukça ‘yüksek düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=1,08).

Analiz sonuçlarına göre özel yetenekli kız öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (37,40) ile erkek öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (25,20) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 278,5, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında da bu farklılığın kız öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farka ilişkin etki büyüklüğüne bakıldığında ‘orta düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.74).

Araştırmada özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile sınıf düzeyleri arasındaki ilişki Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6. Özel Yetenekli Üçüncü Sınıf Öğrenciler ile Dördüncü Sınıf Öğrencilerin Okuma Motivasyonu Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p	d
Toplam Motivasyon	3.Sınıf	29	36,28	1052	311	-2,21	.03	.48
	4.Sınıf	32	26,22	839				
İçsel Motivasyon	3.Sınıf	29	34,00	986	377	-1,26	.21	.26
	4.Sınıf	32	28,28	905				
Dışsal Motivasyon	3.Sınıf	29	36,62	1062	301	-2,36	.02	.54
	4.Sınıf	32	25,91	829				

Tablo 7 incelendiğinde, Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli üçüncü sınıf öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (36,28) ile dördüncü sınıf öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (26,22) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 311, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında da bu farklılığın üçüncü sınıf öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘orta düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.48).

Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli üçüncü sınıf öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (34,00) ile dördüncü sınıf öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (28,28) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [U= 377, p>.05].

Analiz sonuçlarına göre özel yetenekli üçüncü sınıf öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (36,62) ile dördüncü sınıf öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (25,91) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 301, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında da bu farklılığın üçüncü sınıf öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘orta düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.54).

Araştırmada özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonları ile düzenli kitap okuma düzeyleri arasındaki ilişki Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 7. Özel Yetenekli Öğrencilerin Düzenli Kitap Okuma Durumları ile Okuma Motivasyonu Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p	d
Toplam Motivasyon	Evet	38	37,84	1438	177	-3,87	.00	1,03
	Hayır	23	19,70	453				
İçsel Motivasyon	Evet	38	37,32	1418	197	-3,59	.00	.90
	Hayır	23	20,57	473				
Dışsal Motivasyon	Evet	38	37,39	1421	194	-3,63	.00	.95
	Hayır	23	20,43	470				

Tablo 8 incelendiğinde, Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerden günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (37,84) ile günlük olarak düzenli kitap okumadığını ifade eden öğrencilerin toplam okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (19,70) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 177, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘yüksek düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=1,03).

Man Whitney U testi sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerden günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (37,32) ile günlük olarak düzenli kitap okumadığını ifade eden öğrencilerin içsel okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (20,57) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 197, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘yüksek düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.90).

Analiz sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerden günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (37,39) ile günlük olarak düzenli kitap okumadığını ifade eden öğrencilerin dışsal okuma motivasyonu puanlarının sıra ortalamaları (20,43) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 194, p<.05]. Sıra ortalamaları puanları karşılaştırıldığında bu farklılığın günlük olarak düzenli kitap okuduğunu ifade eden öğrencilerinin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı farkın etki büyüklüğüne bakıldığında ‘yüksek düzeyde etki’ olduğu ifade edilebilir (d=.90).

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, özel yetenekli öğrenciler ile ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin okuma motivasyonlarına ilişkin farklarına, özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okuma alışkanlığı değişkenleri ile ilişkisine yönelik sonuçlara yer verilmiştir.

Araştırma sonucuna göre özel yetenek tanıdığı alan Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin okuma motivasyonları, ortalama yeteneğe sahip ve normal eğitime devam eden öğrencilerin okuma motivasyonlarından daha yüksek bulunmuştur. Özel yetenekli öğrencilerin içsel okuma motivasyonlarının da ortalama yeteneğe sahip öğrencilerden çok yüksek olduğu görülmüştür. Ancak dışsal okuma motivasyonları birbirine yakın çıkmıştır. Bu durumda özel yetenekli öğrencilerin içsel okuma motivasyonlarının daha güçlü olduğu ifade edilebilir. Chan (1996) da çalışmasında, ortalama başarı gösteren akranlarıyla karşılaştırıldığında, üstün yetenekli öğrencilerin okul görevlerinde kendi kişisel kontrollerine (içsel motivasyon) daha fazla güven duyduklarını ve daha yüksek düzeyde okuma yetkinliği elde ettiklerini tespit etmiştir. Bu sonuçlar ile, özel yetenekli öğrencilerin dışsal anlamda motive edilmesi yerine, içsel okuma motivasyonlarının artırılmasına yönelik çalışmalara yer verilmesi onların okuma alışkanlığı kazandırılmasında daha etkili olabileceği ifade edilebilir.

Batmaz ve Erdoğan (2019) tarafından yapılan araştırmada ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonları ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin okuma motivasyonları ile okuduğunu anlama becerileri arasında pozitif yönlü ve oldukça yüksek düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Benzer bir çalışma Yıldız ve Akyol (2011) tarafından yapılmış ve özellikle içsel motivasyon ile okuduğunu anlama arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada da özel yetenekli öğrencilerin özellikle içsel motivasyonları, ortalama yeteneğe sahip öğrencilerin içsel motivasyonlarından daha yüksek çıkmıştır. Bu durumun sebebi literatür ile ilişkilendirildiğinde, özel yetenekli öğrencilerin zekâ, düşünme, anlama becerilerinin, ortalama yeteneğe sahip öğrencilere göre daha yüksek olmasına bağlanabilir.

Bu çalışma ile özel yetenekli kız öğrencilerin okuma motivasyonları ile erkek öğrencilerin okuma motivasyonları arasında ki ilişkiye de bakılmıştır. Araştırma sonucunda özel yetenekli kız öğrencilerin okuma motivasyonları erkek öğrencilerin okuma motivasyonlarından daha yüksek çıkmıştır. Yine özel yetenekli kız öğrencilerin içsel ve dışsal okuma motivasyonları da erkek öğrencilerin içsel ve dışsal okuma motivasyonlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir sonuç Anderson vd. (1985)'in 'Üstün zekâlık ve okuma: Okuma tutum ve davranışlarındaki farklılıklara kesitsel bir bakış.' başlıklı çalışmalarında da ortaya çıkmıştır. İlgili çalışma sonucunda, üstün yetenekli kızların okumaya karşı daha olumlu tutuma sahip oldukları ve okumanın erkeklere göre daha sık bir hobi olduğunu bildirmiştir. Bu sonuç ile üstün yetenekli erkek öğrencilerinin de okuma motivasyonlarının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarına sınıf düzeylerinde de bakılmıştır. Yapılan analizler sonucunda üçüncü sınıf öğrencilerin toplam ve dışsal okuma motivasyonları, dördüncü sınıf öğrencilerin toplam ve dışsal okuma motivasyonlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak içsel okuma motivasyonlarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Böylece sınıf düzeyleri arttıkça özel yetenekli öğrencilerin dışsal motivasyonlarının düştüğü ifade edilebilir. Ayrıca günlük düzenli olarak kitap okuduğunu ifade eden özel yetenekli öğrencilerin toplam okuma motivasyonları ile içsel ve dışsal okuma motivasyonları, düzenli olarak kitap okumadığını ifade eden özel yetenekli öğrencilerden çok daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç özel yetenekli öğrencilere düzenli kitap okuma alışkanlığı kazandırmanın aynı zamanda onların okuma motivasyonlarını da artıracaklarını göstermektedir.

Özsoy (2015) 'Özel yetenekli (üstün zekâ ve yetenekli) ortaokul öğrencilerinde yazma kaygısı' başlıklı araştırmasında, öğrencilerin sınıf seviyeleri ile yazma kaygıları arasında anlamlı ilişki tespit etmiştir. Araştırma sonucunda özel yetenekli öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe yazma kaygıları da artmaktadır. Müezzın ve Özata (2019) ise çalışmalarında kaygı ile motivasyon arasında ters ilişki olduğunu tespit etmiştir. Kaygı arttıkça motivasyonun düştüğünü tespit etmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin, sınıf seviyesinin yükselmesi ile okuma motivasyonlarının düşme nedeni; özel yetenekli öğrencilerin sınıf seviyelerinin artması ile kaygılarının da artması, okuma motivasyonlarının da düşmesine sebep olabilir.

Sonuç olarak özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarının ortalama yeteneğe sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda okuma motivasyonu düzeyinin özel yetenekli öğrencileri belirlemede ayırt edici bir unsur olduğu ifade edilebilir. Çalışmada özel yetenekli kız öğrencilerin okuma motivasyonlarının, erkek öğrencilerin okuma motivasyonlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin içsel okuma motivasyonlarının, dışsal okuma motivasyonlarından daha güçlü olduğu, sınıf seviyelerinde ise alt sınıflarda dışsal okuma motivasyonunun daha etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmada düzenli kitap okuma alışkanlığının özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarını artırdığı da ortaya çıkmıştır.

Öneriler

-Okuma motivasyonu düzeyi, özel yetenekli bireylerin belirlenmesinde ayırt edici bir özellik olarak kullanılabilir.

-Özel yetenekli öğrencilerin okuma motivasyonlarını artırmak için dışsal motivasyon teknikleri yerine içsel motivasyonlarını destekleyici faaliyetler yürütülebilir.

-Okuma motivasyonu düşük olan üstün yetenekli öğrencilere yönelik okuma alışkanlığı kazandırılarak, onların okuma motivasyonu düzeyleri artırılabilir.

-Kız öğrencilerin okuma motivasyonlarının, erkeklerden daha yüksek olmasının nedenleri farklı bir çalışma konusu olarak yürütülebilir.

-Özel yetenekli öğrenciler için okuma alışkanlığı ile okuma motivasyonu arasında ki ilişki daha ayrıntılı incelenebilir, ilişkinin yönü ve boyutu ortaya çıkarılabilir.

Kaynakça

- Anderson, M., Tollefson, N., & Gilbert, E. (1985). Giftedness and reading: A cross-sectional view of differences in reading attitudes and behaviors. *Gifted Child Quarterly*, 29(4), 186-189.
- Aşık, M., & Zelyurt, H. (2021). Erken çocukluk döneminde özel yetenekli bireyleri tanıma ve eğitimine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 11(4), 44-52.
- Ayvastı, H. Ş., Küçük, M., & Bebek, G. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik zihinsel modellerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 378-402.
- Batmaz, O., & Erdoğan, Ö. (2019). İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonları ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki ve bu konuya yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1429-1449.
- Bernard, H. R. (2002). *Research methods in anthropology: Qualitative and quantitative approaches*. Sage Publications.
- Bilgiç, N., Taştan, A., Kurukaya, G., Kaya, K., Avanoğlu, O., & Topal, T. (2021). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bonds, C., & Bonds, L. (1983). Reading and the gifted student. *Roeper Review*, 5, 4-6.
- Botti, M., & Endacott, R. (2005). Clinical research 5: Quantitative data collection and analysis. *Intensive and Critical Care Nursing*, 21(3), 187-193.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (18 b.). Pegem Akademi.
- Chan, L. K. (1996). Motivational orientations and metacognitive abilities of intellectually gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40(4), 184-193.
- Clinkenbeard, P. R. (2012). Motivation and gifted students: Implications of theory and research. *Psychology in the Schools*, 49(7), 622-630.
- Conradi, K., Jang, B., & McKenna, M. (2014). Motivation terminology in reading research: A conceptual review. *Educational psychology review*, 26(1), 127-164.
- Cooter Jr, R., & Alexander, J. (1984). Interest and attitude: Affective connections for gifted and talented readers. *Literacy Research and Instruction*, 24(1), 97-102.
- Creswell, J., & Creswell, J. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Çal, Ü. T. (2019). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin çevreye yönelik görsel algılarının incelenmesi. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 2(2), 135-148.
- Çetinkaya, Ç., & İnci, G. (2019). Teachers' opinions on identifying gifted and talented children at early childhood period. *Kastamonu Education Journal*, 27(3), 959-968.
- Çitil, M., & Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansımaları ve ortaya çıkabilecek sorunlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 185-231.
- Dağlıoğlu, H. E. (2010). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmen yeterlilikleri ve özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(186), 72-84.
- Demirkaya, H., Orhan, Ü., & Bozan, İ. (2021). Ebeveynlerinin bakış açısından üstün yetenekli çocuklar. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1671-1687.
- Dümenci, S., Gürsoy, F., & Aral, N. (2017). Türkiye'de okul öncesi dönemdeki üstün potansiyelli ve üstün zekâlı olan çocukların eğitimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2469-2480.

- Etikan, I., Musa, S., & Alkassim, R. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American journal of theoretical and applied statistics*, 5(1), 1-4.
- Gambrell, L., & Marinak, B. (2009). *Reading motivation: What the research says*. Rockets.
- Haviz, M., & Maris, I. (2018). Teaching quantitative research method with three methods of learning. *Al-Ta lim Journal*, 25(3), 234-247.
- İnnalı, H. Ö. (2017). Türkiye'de üstün zekâli ve yetenekli çocukların dil becerilerine yönelik yapılan araştırmaların değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 75-94.
- Karakuş, F. (2010). Üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 127-144.
- Kılıç, S. (2014). Etki Büyüklüğü. *Journal of Mood Disorders*, 4(1), 44-46.
- Mason, J., & Au, K. (1986). *Reading instruction for today*. Addison-Wesley Educational Publishers.
- MEB, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2019). *Özel yetenekli çocuğum var*. Millî Eğitim Bakanlığı.
- Mol, S., & Bus, A. (2011). To read or not to read: a meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood. *Psychological bulletin*, 137(2), 267-296.
- Müezzın, E. E., & Özata, B. Ç. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinde fen öğrenmeye yönelik kaygı ve motivasyon ilişkisi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1(1), 14-21.
- Özarlan, M. (2019). Üstün zekâli ve yetenekli olan ve üstün zekâli ve yetenekli olmayan öğrencilerin biyolojiye ilişkin algılarının karşılaştırılması: Metaforik çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(45), 310-334.
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını.
- Özkan, M. U. (2013). *Üstün yetenekli çocukların özellikleri*. https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=%C3%96zel+yetenekli+%C3%B6%C4%9Frencilerin+zihinsel+%C3%B6zellikleri&btnG=#d=gs_cit&cu=%2Fscholar%3Fq%3Dinfo%3AnYnnVA1yOloJ%3Ascholar.google.com%2F%26output%3Dcite%26scirp%3D6%26hl%3Dtr
- Özsoy, Y. (2015). *Özel yetenekli (üstün zekâli ve yetenekli) ortaokul öğrencilerinde yazma kaygısı* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Robinson, A., & Clinkenbeard, P. (1998). Giftedness: An exceptionality examined. *Annual Review of Psychology*, 49(1), 117-139.
- Schiefele, U., Schaffner, E., Möller, J., & Wigfield, A. (2012). Dimensions of reading motivation and their relation to reading behavior and competence. *Reading research quarterly*, 47(4), 427-463.
- Schunk, D., Pintrich, P., & Meece, M. (2008). *Motivation in education: Theory, research, and applications* (3 b.). Pearson.
- Suwamaru, J. K. (2016). Stereotypes and illusionary differences between quantitative and qualitative research methods in Papua New Guinea. *Contemporary PNG Studies*, 25, 67-77.
- Tokmak, F., Sak, U., & Akbulut, Y. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin akademik benlik algıları üzerinde büyük balık-küçük gölet etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 46(206), 91-106.
- Turgut, H., Öztürk, N., & Eş, H. (2016). Üstün zekâli öğrencilerin bilim ve bilim insanı algısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 423-440.
- Yıldız, M. (2010). *İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yıldız, M., & Akyol, H. (2011). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 31(3), 793-815.
- Wigfield, A., & Guthrie, J. (1997). Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth of their reading. *Journal of Educational Psychology*, 89(3), 420-432.

- Wood, P. F. (2006). *Reading instruction with gifted and talented readers: The intersection of student perception and teacher practice*. The University of Alabama.
- Worrell, F., Subotnik, R., Dixon, D., & Dixon, D. (2019). Gifted students. *Annual Review of Psychology*, 70, 551-576.

EXTENDED SUMMARY

Generally, reading motivations of gifted children who start reading at an early age are wondered. In addition, considering that motivation is basically a distinguishing feature of gifted individuals, it can be seen as a question to be solved to what extent reading motivation is distinctive. Therefore, the main reason of the research is the reading motivation of gifted students who show interest in reading at an early age. The most basic purpose of the research, which was structured using the quantitative research method, was shaped around this rationale. Adhering to the research reason, the aim of this study is to determine the reading motivation levels of gifted students compared to their average talented peers and to examine the relationship between the reading motivation of gifted students, gender, class level and reading habits.

The main problem of the research is to seek an answer to the question "What is the level of reading motivation of gifted students attending Science and Art Centers?" This question will be examined in the following sub-problems around it.

1. Is there a statistically significant difference between gifted students and students with average ability in terms of reading motivation levels?
2. Is there a statistically significant difference between the reading motivation of gifted students and the gender variable?
3. Is there a statistically significant difference between the reading motivation of gifted students and the grade level variable?
4. Is there a statistically significant difference between the reading motivation of gifted students and their regular reading?

This study, which investigated the reading motivations of gifted students, was structured with the screening model, one of the quantitative research methods. The data of the research were obtained from the students who continue their primary education in Tokat and Turhal. Purposive sampling method was used while forming the study group. For the research, data were collected from a total of 120 students.

In this study, the data were obtained by using the 'Reading Motivation Scale' developed by Yıldız (2010) in order to define the cases. Consisting of 21 items in total, the reading motivation scale consists of two sub-dimensions, intrinsic and extrinsic motivation. Since the third and fourth grade students were also included in the study during the adaptation of the scale, it was not necessary to conduct a validity study again. However, the Cronbach Alpha reliability coefficient for the data obtained in the study was calculated and the scale reliability was found to be 0.93. It was determined that the research data did not show a normal distribution. For this reason, the Man Whitney-U test was applied in the analysis of the data. In case of a statistically significant difference as a result of the analysis, the effect sizes of the difference were calculated with the Cohen d value.

In the study, a statistically significant difference was found between the mean rank of the total reading motivation scores of the gifted students (67.22) and the mean rank of the total reading motivation scores of the students with average ability (53.55) [$U = 1390$, $p < .05$].

In the context of the gender variable, according to the Man Whitney U test results, there is a statistically significant difference between the mean rank of the total reading motivation scores of gifted female students (38.83) and the mean rank of total reading motivation scores of male students (23.91) [$U = 237$], $p < .05$]. When the mean rank scores are compared, it is understood that this difference is in favor of female students.

In the context of the class variable, according to the Man Whitney U test results, there is a statistically significant difference between the mean rank of the total reading motivation scores of the gifted third grade students (36.28) and the mean rank of the total reading motivation scores of the fourth grade students (26.22) [$U = 311$, $p < .05$]. When the mean rank scores are compared, it is understood that this difference is in favor of the third grade students.

In the context of reading habits, according to the results of the Man Whitney U test, the average rank averages of the total reading motivation scores of the gifted students who stated that they read books regularly (37.84) and the total reading motivation scores of the students who stated that they did not read regularly (19, 70) [$U = 177$, $p < .05$]. When the mean rank scores are compared, it is understood that this difference is in favor of the students who stated that they read books on a daily basis.

As a result of the research, it was seen that the reading motivation of the gifted students was higher than the students with average ability. In this case, it can be stated that the level of reading motivation is a distinguishing factor in determining gifted students. In the study, it was determined that the reading motivation of the gifted female students was higher than the reading motivation of the male students. In addition, it was seen that the intrinsic reading motivations of the gifted students were more effective than the extrinsic reading motivations, while the extrinsic reading motivation was more effective on the intrinsic reading motivation in the lower grades.

The level of reading motivation can be used as a distinctive feature in identifying gifted individuals.

-With these results, activities that increase the intrinsic motivation of gifted students can be carried out instead of external motivations to increase their reading motivation.

- Reading motivation levels can be increased by giving reading habits to gifted students whose reading motivation is thinking.

The reasons why female students' reading motivation is higher than that of boys can be conducted as a different study subject.